

บทที่ 5

บทสรุป

การสรุปผลการวิจัยเรื่องปัจจัยที่ส่งผลต่อการคิดอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพิษณุโลก เขต 1 โดยเสนอตามลำดับ ดังนี้

สรุปผลการวิจัย

จุดมุ่งหมายของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่าง ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน การอบรมเลี้ยงดูแบบเข้มงวดกวดขัน การอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย การอบรมเลี้ยงดูแบบปล่อยปละละเลย ความเชื่ออำนาจภายในตน แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ ความเครียด เจตคติต่อการเรียน บรรยากาศในชั้นเรียน ประสิทธิภาพการสอนของครู นิสัยทางการเรียน กับการคิดอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพิษณุโลก เขต 1

2. เพื่อศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการคิดอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพิษณุโลก เขต 1

3. เพื่อสร้างสมการพยากรณ์การคิดอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพิษณุโลก เขต 1 ในรูปคะแนนดิบและคะแนนมาตรฐาน

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ นักเรียนระดับมัธยมศึกษาปีที่ 3 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพิษณุโลก เขต 1 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2552 (โรงเรียนในสังกัดกรมสามัญศึกษาเดิม) จำนวน 12 โรงเรียนและมีจำนวนประชากรทั้งสิ้น 3,302 คน

2. กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ได้มาจากการสุ่มแบบหลายขั้นตอน (Multi-Stage Random Sampling) ด้วยวิธีการกำหนดสัดส่วนกลุ่มตัวอย่างจากนักเรียนที่ศึกษาในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพิษณุโลก เขต 1 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2552 (โรงเรียนในสังกัดกรมสามัญศึกษาเดิม) โดยใช้เกณฑ์ 15 % (อ้างใน บุญชม ศรีสะอาด, 2543, หน้า 41) ได้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 495 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นแบบสอบถาม โดยมีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check List) แบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ ของ Likert และแบบทดสอบการคิดอย่างมีวิจารณญาณ ของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพิษณุโลก เขต 1 เป็นแบบเลือกตอบ โดยเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยมีรายละเอียดดังนี้

1. แบบสอบถาม มีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check List) คือแบบสอบถามผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ โดยแบบสอบถามแบ่งออกเป็น 8 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 แบบวัดการอบรมเลี้ยงดู จำนวน 20 ข้อ ซึ่งประกอบด้วย

1.1 การอบรมเลี้ยงดูแบบเข้มงวดกวดขัน จำนวน 9 ข้อ

1.2 การอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย จำนวน 6 ข้อ

1.3 การอบรมเลี้ยงดูแบบปล่อยปละละเลย จำนวน 5 ข้อ

ตอนที่ 2 แบบวัดความเชื่ออำนาจภายในตน จำนวน 12 ข้อ

ตอนที่ 3 แบบวัดแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ จำนวน 12 ข้อ

ตอนที่ 4 แบบวัดความเครียด จำนวน 14 ข้อ

ตอนที่ 5 แบบวัดเจตคติต่อการเรียน จำนวน 15 ข้อ

ตอนที่ 6 แบบวัดบรรยากาศในชั้นเรียน จำนวน 12 ข้อ

ตอนที่ 7 แบบวัดประสิทธิภาพการสอนของครู จำนวน 10 ข้อ

ตอนที่ 8 แบบวัดนิสัยทางการเรียน จำนวน 10 ข้อ

2. แบบทดสอบการคิดอย่างมีวิจารณญาณ เป็นแบบเลือกตอบจำนวน 50 ข้อ โดยการแก้ไข ปรับปรุงภาษาให้เหมาะกับกลุ่มตัวอย่างจากแบบวัดของพัชริน สุภาวี (2550, หน้า 104-114) ซึ่งประกอบด้วย 5 ด้าน ดังนี้

2.1 ความสามารถในการอ้างอิง จำนวน 10 ข้อ

2.2 ความสามารถในการระบุข้อตกลงเบื้องต้น จำนวน 10 ข้อ

2.3 ความสามารถในการนิรนัย จำนวน 10 ข้อ

2.4 ความสามารถในการตีความ จำนวน 10 ข้อ

2.5 ความสามารถในการประเมินข้อโต้แย้ง จำนวน 10 ข้อ

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลตามขั้นตอน ดังต่อไปนี้

1. ทำหนังสือขออนุญาตจากคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนครสวรรค์ ถึงผู้บริหารโรงเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูล
2. ผู้วิจัยทำหนังสือขออนุญาตดังกล่าวไปติดต่อกับโรงเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างเพื่อขอ กำหนดวัน เวลา และสถานที่สอบด้วยตนเอง
3. ผู้วิจัยจัดเตรียมเครื่องมือการวัดให้เพียงพอกับจำนวนกลุ่มตัวอย่างแต่ละโรงเรียน และนำเครื่องมือ ไปให้กับฝ่ายวิชาการที่เป็นกลุ่มตัวอย่างพร้อมทั้งชี้แจงด้วยตนเอง เพื่อให้ทางโรงเรียนกลุ่มตัวอย่างได้เก็บรวบรวมข้อมูลจากนักเรียนและนัดหมายวันที่จะไปปรับเครื่องมือคืน
4. ผู้วิจัยไปปรับเครื่องมือด้วยตนเองตามกำหนดการที่นัดหมาย ได้รับเครื่องมือที่สมบูรณ์ ถูกต้องทั้งสิ้น 473 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 95.55 ของแบบวัดที่แจกให้กับกลุ่มตัวอย่าง
5. นำผลการสอบวัดมาตรวจให้คะแนนตามเกณฑ์การให้คะแนนและวิเคราะห์ข้อมูลต่อไป

การวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิจัยครั้งนี้ ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สูตรสถิติ ดังนี้

1. นำข้อมูลในแบบสอบถามมาวิเคราะห์ค่าสถิติพื้นฐานโดยการหาค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)
2. วิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน การอบรมเลี้ยงดูแบบเข้มงวดกวดขัน การอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย การอบรมเลี้ยงดูแบบปล่อยปละละเลย ความเชื่ออำนาจภายในตน แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ ความเครียด เจตคติต่อการเรียน บรรยากาศในชั้นเรียน ประสิทธิภาพการสอนของครู และนิสัยทางการเรียน กับการคิดอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพิษณุโลก เขต 1
3. วิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งผลต่อการคิดอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพิษณุโลก เขต 1 และหาค่าสัมประสิทธิ์ในการพยากรณ์โดยใช้วิธีวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณแบบปกติ (Enter Multiple Regression)
4. สร้างสมการพยากรณ์การคิดอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพิษณุโลก เขต 1 ในรูปคะแนนดิบและคะแนนมาตรฐาน

ผลการวิจัย

1. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน การอบรมเลี้ยงดูแบบปล่อยปละละเลยและบรรยากาศในการเรียนกับการคิดอย่างมีวิจารณญาณ มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เท่ากับ 0.130, 0.108 และ 0.100 ตามลำดับ

2. ปัจจัยที่ส่งผลต่อการคิดอย่างมีวิจารณญาณที่ผู้วิจัยศึกษาในครั้งนี้มีความสัมพันธ์กับการคิดอย่างมีวิจารณญาณ เท่ากับ 0.209 ซึ่งปัจจัยทั้งหมดสามารถอธิบายความแปรปรวนของการคิดอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพิษณุโลก เขต 1 ได้ร้อยละ 4.44

3. สมการพยากรณ์การคิดอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพิษณุโลก เขต 1 ในรูปคะแนนดิบ คือ

$$Y' = 26.119 + 0.349X_1^* - 0.021X_2^* + 0.185X_3 - 0.440X_4 + 0.352X_5 + 0.755X_6 - 0.168X_7 - 0.955X_8 + 0.428X_9 - 0.126X_{10} + 0.071X_{11}$$

สมการพยากรณ์การคิดอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพิษณุโลก เขต 1 ในรูปคะแนนมาตรฐาน คือ

$$Z' = 0.113Z_1^* - 0.004Z_2^* + 0.028Z_3 - 0.074Z_4 + 0.032Z_5 + 0.082Z_6 - 0.030Z_7 - 0.097Z_8 + 0.071Z_9 - 0.015Z_{10} + 0.009Z_{11}$$

อภิปรายผล

จากผลการวิจัยพบว่าปัจจัยที่มีความสัมพันธ์และส่งผลต่อการคิดอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียน โดยผู้วิจัยขอเสนอการอภิปรายผลจากข้อค้นพบ ดังนี้

1. ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการคิดอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพิษณุโลก เขต 1 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ได้แก่ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และการอบรมเลี้ยงดูแบบปล่อยปละละเลย และแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานข้อที่ 1 โดยมีรายละเอียดดังนี้

1.1 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนมีความสัมพันธ์กับการคิดอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานงานวิจัย ทั้งนี้อาจเนื่องมาจาก ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเป็นผลจากการวัดความรู้ ความเข้าใจ และความสามารถทางสติปัญญาของนักเรียน และยังเป็น การวัดความสามารถของนักเรียนในด้านการใช้เหตุผล การวิเคราะห์ การสังเคราะห์ การนำไปใช้ และทักษะในการแก้ปัญหา โดยถ้านักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงก็จะมี ความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณสูงด้วย

ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ มาลินี วชิราภากร (2546, หน้า 62) ได้ทำการศึกษาความสามารถของการคิดอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนสถาบันการอาชีวศึกษาภาคตะวันออก 2 พบว่านักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงมีความสัมพันธ์กับการคิดอย่างมีวิจารณญาณสูงอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และสอดคล้องกับงานวิจัยของ บุษกร ดำรง (2542, หน้า 93) ได้ทำการศึกษาปัจจัยบางประการที่เกี่ยวข้องกับความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 มัธยมศึกษาปีที่ 3 และมัธยมศึกษาปีที่ 6 ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดสงขลา พบว่า ผู้มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง จะเป็นผู้ที่มีความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณสูง นอกจากนี้ยังพบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเป็นปัจจัยที่มีประสิทธิภาพสูงที่สุดในการทำนายความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณ ซึ่ง สนทยา เชมรัตน์ (2542, หน้า 6) กล่าวไว้ว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เป็นความรู้ความสามารถของบุคคลที่ได้มาจากการเรียนรู้และความสามารถ โดยนำไปใช้แก้ปัญหาและศึกษาต่อได้ ดังนั้น ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนจึงมีความสัมพันธ์กับการคิดอย่างมีวิจารณญาณไปในทิศทางเดียวกัน

1.2 การอบรมเลี้ยงดูแบบปล่อยปละละเลย มีความสัมพันธ์กับการคิดอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียน ทั้งนี้เนื่องมาจาก วิธีการปฏิบัติของผู้ปกครองในการอบรมเลี้ยงดูที่นักเรียนรู้สึกไม่ได้รับความรัก ขาดความอบอุ่น ถูกทอดทิ้ง ไม่ได้คำแนะนำ การช่วยเหลือจากผู้ปกครอง นักเรียนสามารถทำอะไรได้ตามใจของตนเอง นักเรียนมีความรู้สึกว่าจะไม่มีใครสนใจจึงมักเรียกร้องความสนใจด้วยพฤติกรรมที่แตกต่างกันออกไป ไม่สามารถปรับตัวได้ดีในสถานการณ์ต่างๆ ขาดกระบวนการคิดตัดสินใจอย่างมีวิจารณญาณ จึงอาจส่งผลให้การคิดอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนต่ำลงได้ด้วย สอดคล้องกับการศึกษาของ สมสุข โถวเจริญ (2541, หน้า 113 - 114) ที่ศึกษาความสามารถในการคิดวิจารณญาณของนักศึกษาพยาบาล วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี ผลการศึกษาพบว่า 1) นักศึกษาที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบให้ความคุ้มครองน้อยเกินไป จะมีความสามารถในการคิดวิจารณญาณสูงกว่านักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบให้ความคุ้มครองมากเกินไป ผู้วิจัยอธิบายว่า การอบรมเลี้ยงดูแบบให้ความคุ้มครองมากเกินไป จะทำให้เด็กขาดความเชื่อมั่นในตนเองไม่มีโอกาสเผชิญปัญหาในชีวิตได้ด้วยตนเอง ทำให้เด็กขาดการพัฒนาทางความคิด 2) นักศึกษาที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบปล่อยปละละเลยน้อย จะทำให้มีความสามารถในการคิดวิจารณญาณสูงกว่านักศึกษาที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบปล่อยปละละเลยมาก 3) ในการพยากรณ์เพื่อทำนายความสามารถในการคิดวิจารณญาณของนักศึกษาพยาบาล พบว่าการอบรมเลี้ยงดูแบบให้ความคุ้มครองมากเกินไป สามารถทำนายความสามารถในการคิดวิจารณญาณได้และถวิล ธาราโกชน (บุษกร ดำรง, 2542, หน้า 52) ได้ศึกษาการอบรมเลี้ยง

ดูที่มีผลต่อพัฒนาการทางด้านการคิดหาเหตุผลเชิงตรรกวิทยาของนักเรียนชั้นประถมศึกษาตอนปลาย จำนวน 424 คน ผลการศึกษาพบว่า เด็กที่ได้รับการเลี้ยงดูแบบเอาใจใส่มากเกินไปจะมีความสามารถในการคิดหาเหตุผลเชิงตรรกวิทยาสูงกว่าเด็กที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบปล่อยปละละเลย

1.3 แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ คือ ความปรารถนาที่จะทำสิ่งใดสิ่งหนึ่งให้สำเร็จลุล่วงไปด้วยตามเป้าหมายที่ตั้งไว้ โดยไม่ย่อท้อต่ออุปสรรค และมีความพยายามที่จะเอาชนะและจะทำให้ดีกว่าบุคคลอื่น บุคคลที่มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์เป็นผู้ที่มีความมานะบากบั่น พยายามที่จะเอาชนะความล้มเหลวต่างๆ มีความกระตือรือร้น มีความรับผิดชอบ มีความเชื่อมั่นในตนเอง กล้าคิด กล้าทำ กล้าตัดสินใจ มีความรอบรู้ในการตัดสินใจ เพื่อให้งานที่ทำประสบความสำเร็จ และตั้งความหวังไว้ในระดับสูง สอดคล้องกับงานวิจัยของ เกิดศิริ ทองนวล (2550, หน้า 87)

ที่ทำการศึกษาศึกษาปัจจัยที่สัมพันธ์กับการคิดอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาศรีสะเกษ เขต 4 พบว่าปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ทางบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติกับการคิดอย่างมีวิจารณญาณ ได้แก่ เจตคติต่อการเรียน แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ ความเชื่ออำนาจภายในตน การอบรมเลี้ยงดูแบบรักสนับสนุน การอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผล บรรยายภาคในชั้นเรียน และประสิทธิภาพการสอนของครู และเห็นได้จากแมคเคลแลนด์

(พรชัย เฉิดเจือ, 2549, หน้า 28 ; อ้างอิงมาจาก Maclelland, 1953, P. 207 - 250) ได้อธิบายลักษณะของผู้ที่มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์สูงไว้ว่า เป็นผู้ที่มีความกล้า มีความกระตือรือร้น

มีความรับผิดชอบในตนเอง มีความรู้เกี่ยวกับผลของการตัดสินใจของตนเอง มีความสามารถในการคาดผลล่วงหน้า สอดคล้องกับเฮอร์แมนส์ (พรชัย เฉิดเจือ, 2549, หน้า 29 - 30 ; อ้างอิงมาจาก Hermans, 1970, P. 354) ที่อธิบายว่าผู้ที่มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์สูง จะมีความทะเยอทะยานสูง

มีการคาดหวังว่าตนเองจะประสบความสำเร็จมีความพยายามไปสู่สถานะที่สูงขึ้นไป อดทนทำงานที่ยากได้เป็นเวลานาน เลือกร่วมงานที่มีความสามารถ และพยายามทำงานของตนให้ดีที่สุด ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของสุกัญญา แยมยิม (2541, หน้า 65 - 66) ที่ศึกษาตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับความตั้งใจเรียนของนักเรียนหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ วิทยาลัยสารพัดช่างสีพระยา กรุงเทพมหานคร กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นปีที่ 1 - 3 จำนวน 359 คน ผลการศึกษาพบว่า แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ทางการเรียน บุคลิกภาพ ทักษะการคิดต่อการเรียนสัมพันธ์ภาพในครอบครัว บรรยายภาคการเรียนการสอนสัมพันธ์ภาพระหว่างครูกับนักเรียน และสัมพันธ์ภาพระหว่างเพื่อน มีความสัมพันธ์ทางบวกกับความตั้งใจเรียนของนักเรียน และจากการศึกษาของทิพวรรณ สุวรรณประเสริฐ (2541, หน้า 111 - 113) ที่ศึกษาตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับ

พฤติกรรมการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นสังกัดกรมสามัญจังหวัดปราจีนบุรี ใช้กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 – 3 จำนวน 1,370 คน ผลการศึกษาพบว่า ตัวแปรที่สามารถพยากรณ์พฤติกรรมการเรียนของนักเรียน เรียงลำดับจากส่งผลมากที่สุดไปยังน้อยที่สุด ได้แก่ การใช้เวลาในการเรียน แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ทางการเรียน ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ลักษณะมุ่งอนาคตทางการเรียน เพศหญิง เจตคติต่อการเรียนและอาชีพรับจ้าง ตามลำดับโดยปัจจัยเหล่านี้ร่วมกันอธิบายความแปรปรวนพฤติกรรมการเรียนของนักเรียนได้ร้อยละ 43.96

2. คำนำหนักความสำคัญของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน การอบรมเลี้ยงดูแบบเข้มงวด กวดขัน การอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย การอบรมเลี้ยงดูแบบละเลย ความเชื่ออำนาจภายใน ตน แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ ความเครียด เจตคติต่อการเรียน บรรยากาศในชั้นเรียน ประสิทธิภาพ การสอนของครู นิสัยทางการเรียน ที่ส่งผลต่อการคิดอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพิษณุโลก เขต 1 พบว่า ปัจจัยที่มีส่งผลต่อการคิดอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพิษณุโลก เขต 1 ได้แก่ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และการอบรมเลี้ยงดูแบบเข้มงวด กวดขัน โดยปัจจัยทั้ง 2 สามารถร่วมกันพยากรณ์การคิดอย่างมีวิจารณญาณได้ร้อยละ 4.44 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เป็นไปตามสมมติฐานข้อที่ 2 ซึ่งค่าอำนาจการพยากรณ์ น้อยมากอย่างไรก็ตามจากผลการศึกษาครั้งนี้ พบว่ามีปัจจัยอื่นที่สามารถทำนายการคิดอย่างมี วิจารณญาณได้อีก ดังนั้นจึงควรมีการศึกษาต่อไปว่ามีปัจจัยใดบ้างที่มีผลต่อการคิดอย่างมี วิจารณญาณ

2.1 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน สามารถพยากรณ์การคิดอย่างมีวิจารณญาณได้โดย ส่งผลทางบวกต่อการคิดอย่างมีวิจารณญาณ สอดคล้องกับงานวิจัยของอัสมะ หะยีมอหะมะฮอส และ (2550 , หน้า 72) ซึ่งได้ทำการวิเคราะห์ห่อองค์ประกอบความคิดวิจารณญาณของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น พบว่า ผลการศึกษานักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่างกันในทุก 2 องค์ประกอบ พบว่า นักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงมีความสามารถในการกำหนดปัญหา สูงกว่านักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ปานกลางและผลสัมฤทธิ์ต่ำอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .001 นักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนปานกลางมีความสามารถในการกำหนดปัญหาสูงกว่านักเรียน ที่มีผลสัมฤทธิ์ต่ำอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .001 และนักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทาง การเรียนสูงมีความสามารถในการแก้ปัญหาสูงกว่านักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนปานกลาง และต่ำอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .001 โดยผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนถือเป็นปัจจัยสำคัญที่ส่งผล ต่อความสามารถในการคิดวิจารณญาณของนักเรียน โดยผู้ที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง จะเป็นผู้

ที่มีความสามารถในการคิดวิจารณ์ญาณสูง และสอดคล้องกับงานวิจัยของสุขสม โถวจเจริญ (2541, หน้า 124) อธิบายว่า ผู้ที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงจะเป็นผู้ที่มีความสามารถทางสติปัญญาดี มีการคิดให้เหตุผลดี ทั้งนี้เนื่องจากผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ถือเป็นผลของความสามารถทางสติปัญญา ส่วนความสามารถในการคิดวิจารณ์ญาณก็เป็นส่วนหนึ่งของความสามารถของสติปัญญาของนักเรียนด้วยเช่นกัน

2.2 การอบรมเลี้ยงดูแบบเข้มงวดกวดขัน สามารถพยากรณ์การคิดอย่างมีวิจารณ์ญาณได้โดยส่งผลทางลบต่อการคิดอย่างมีวิจารณ์ญาณ แสดงว่า เด็กที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบควบคุมมากจะส่งผลให้มีความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณ์ญาณต่ำ ซึ่งให้เห็นว่าวิธีการอบรมเลี้ยงดูแบบควบคุมสามารถขัดขวางความสามารถในการคิดวิจารณ์ญาณ เพราะเด็กขาดความมั่นใจในตนเอง ขาดการพัฒนาการทางความคิด ไม่สามารถเผชิญกับปัญหาในชีวิตจริงได้ สอดคล้องกับการศึกษาของ เกิดศิริ ทองนวล (2550, หน้า 87) ที่ทำการศึกษาระดับมัธยมศึกษาปีที่ 6 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาศรีสะเกษ เขต 4 พบว่า มีตัวพยากรณ์ที่สามารถทำนายการคิดอย่างมีวิจารณ์ญาณได้ทั้งหมด 3 ตัว ได้แก่ เจตคติต่อการเรียน การอบรมเลี้ยงดูแบบควบคุมและประสิทธิภาพการสอนของครู โดยร่วมกันทำนายการคิดอย่างมีวิจารณ์ญาณได้ร้อยละ 8.10 ($R^2 = .081$) ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณมีค่าเท่ากับ .285 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และสอดคล้องเช่นเดียวกันกับสมสุข โถวจเจริญ (2541, หน้า 113 - 114) ที่ศึกษาความสามารถในการคิดวิจารณ์ญาณของนักศึกษาพยาบาล วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี ผลการศึกษาพบว่า 1) นักศึกษาที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบให้ความคุ้มครองน้อยเกินไป จะมีความสามารถในการคิดวิจารณ์ญาณสูงกว่านักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบให้ความคุ้มครองมากเกินไป ผู้วิจัยอธิบายว่า การอบรมเลี้ยงดูแบบให้ความคุ้มครองมากเกินไป จะทำให้เด็กขาดความเชื่อมั่นในตนเองไม่มีโอกาสเผชิญปัญหาในชีวิตได้ด้วยตนเอง ทำให้เด็กขาดการพัฒนาทางความคิด 2) นักศึกษาที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบปล่อยปละละเลยน้อย จะทำให้มีความสามารถในการคิดวิจารณ์ญาณสูงกว่านักศึกษาที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบปล่อยปละละเลยมาก 3) ในการพยากรณ์เพื่อทำนายความสามารถในการคิดวิจารณ์ญาณของนักศึกษาพยาบาล พบว่าการอบรมเลี้ยงดูแบบให้ความคุ้มครองมากเกินไป สามารถทำนายความสามารถในการคิดวิจารณ์ญาณได้

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะเพื่อการนำผลการวิจัยไปใช้

ผลการวิจัย ปัจจัยที่ส่งผลต่อการคิดอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพิษณุโลก เขต 1 พบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และการอบรมเลี้ยงดูแบบเข้มงวดกวดขันส่งผลต่อการคิดอย่างมีวิจารณญาณ โดยมีรายละเอียด ดังนี้

1. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ถือเป็นปัจจัยที่ส่งผลต่อการคิดอย่างมีวิจารณญาณสูงสุดในด้านบวก ดังนั้น ทางครอบครัวควรเตรียมความพร้อมให้กับนักเรียนที่จะช่วยเชื่อมต่อการเรียนรู้ในทุกๆด้าน เอาใจใส่ต่อการเรียน การศึกษาต่อในสถาบันที่ดี รวมทั้งทางโรงเรียนควรให้ความสำคัญต่อการเรียนการสอน พัฒนาการเรียนการสอนโดยการใช้สื่อเทคโนโลยีที่ทันสมัย ทันต่อเหตุการณ์ที่เปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็ว ให้นักเรียนได้มีโลกทัศน์ในการเรียนรู้ที่กว้างขวางยิ่งขึ้น ส่งผลให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนดีขึ้น มีความสามารถในการใช้ความรู้ไปใช้แก้ปัญหาในชีวิตประจำวันได้ดียิ่งขึ้น หรือกล่าวว่ามีความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณเพิ่มขึ้น

2. ปัจจัยที่สำคัญในลำดับที่สองที่สามารถพยากรณ์การคิดอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพิษณุโลก เขต 1 คือ การอบรมเลี้ยงดูแบบเข้มงวดกวดขัน ส่งผลต่อการคิดอย่างมีวิจารณญาณทางด้านลบนั่นคือ การอบรมเลี้ยงดูเป็นปัจจัยสำคัญ เสมือนเบ้าหลอมให้คนมีลักษณะแตกต่างกัน เด็กจะค่อย ๆ ซึมซับสิ่งที่เขาได้เห็นและได้ยิน จากครอบครัว มาผสมผสานกับความคิด ความเข้าใจของตนเอง ปรับเปลี่ยนมาเป็นแนวทางในการคิด การปฏิบัติ การแสดงออก ตอบสนองต่อสิ่งเร้า ต้องการความรัก ความเข้าใจ การดูแลเอาใจใส่ในทุกๆเรื่องจากผู้ปกครอง ถ้าผู้ปกครองละเลยนักเรียนรู้สึกไม่ได้รับความรัก ขาดความอบอุ่น ถูกทอดทิ้ง ไม่ได้คำแนะนำ การช่วยเหลือจากผู้ปกครอง นักเรียนสามารถทำอะไรได้ตามใจของตนเอง นักเรียนมีความรู้สึกที่ว่าไม่มีใครสนใจจึงมักเรียกร้องความสนใจด้วยพฤติกรรมที่แตกต่างกันออกไป ไม่สามารถปรับตัวได้ดีในสถานการณ์ต่างๆ ขาดกระบวนการคิดตัดสินใจอย่างมีวิจารณญาณ จึงอาจส่งผลให้การคิดอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนต่ำลงได้ด้วย ผู้ปกครองควรเลี้ยงดูแบบให้ความรัก ไม่เข้มงวดและไม่ละเลยมากเกินไปอาจส่งผลให้นักเรียนมีการคิดอย่างมีวิจารณญาณเพิ่มขึ้นได้

โดยสรุป ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนส่งผลต่อการคิดอย่างมีวิจารณญาณในด้านบวกและการอบรมเลี้ยงดูแบบเข้มงวดกวดขันส่งผลต่อการคิดอย่างมีในด้านลบ ดังนั้น ผู้ปกครอง ครูผู้สอน และบุคคลที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาจึงควรส่งเสริมและพัฒนาให้ผู้เรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่ดีควบคู่ไปกับการจัดการเรียนการสอนที่มีประสิทธิภาพ และบิดามารดาหรือผู้ปกครองควรหลีกเลี่ยงการอบรมเลี้ยงดูแบบเข้มงวดกวดขัน เลือกการอบรมเลี้ยงดูที่เหมาะสมเพื่อให้เด็กได้พัฒนาความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณได้อย่างสูงสุด

ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยต่อไป

1. ควรมีการศึกษาตัวแปรอื่น ๆ ที่มีความสัมพันธ์กับการคิดอย่างมีวิจารณญาณ ซึ่งอาจส่งผลต่อการคิดอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียน เช่น วิธีสอน สภาพแวดล้อมของที่อยู่อาศัย ฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัว เป็นต้น
2. ควรทำการศึกษาในเรื่องเดียวกันนี้ โดยการขยายขอบเขตให้กว้างขึ้นหรือในเขตพื้นที่การศึกษาอื่น ๆ เพื่อให้ได้ข้อมูลอันจะเป็นประโยชน์ต่อการศึกษาต่อไป